Lillesand kommune

Budsjett- og økonomiplan 2027-2030

Lillesand kommune | Unik, Trygg, Skapende

Kommunedirektørens forslag

Lillesand sentrum

Foto: Marcel Tiedje

Presentasjon for bystyret 4.11.2026

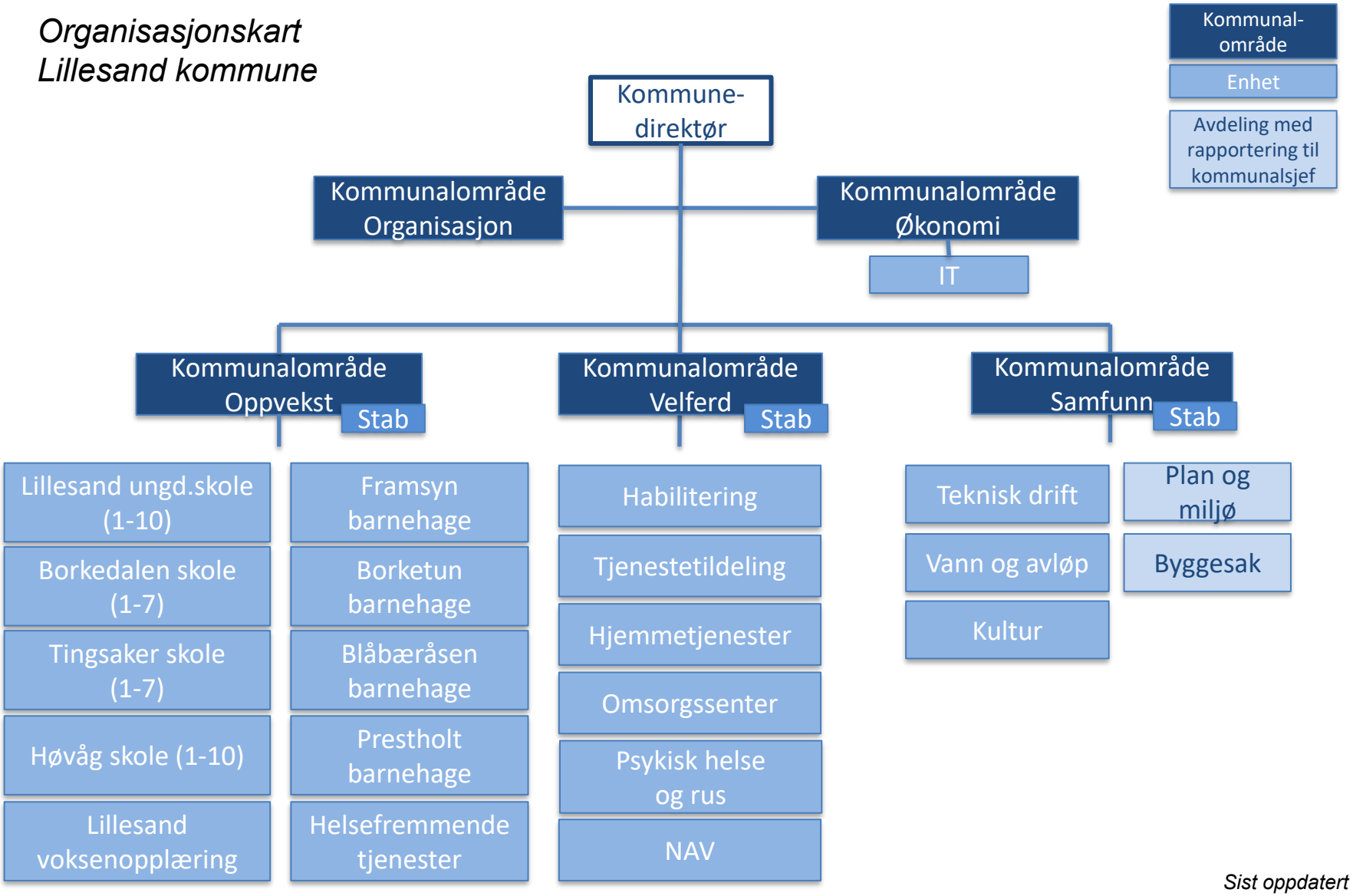
Lillesand kommune

KLT
Lillesand
kommune

Lillesand kommune

Organisasjonskart
Lillesand kommune

Sist oppdatert
14.10.2026.

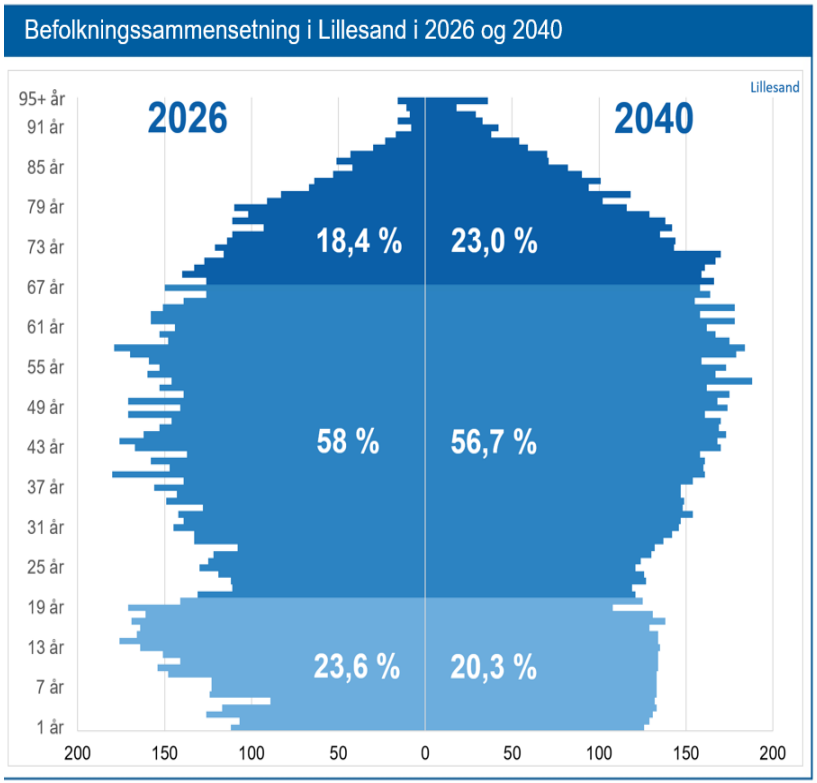
Mye er bra, og vi har mye å være stolte over!

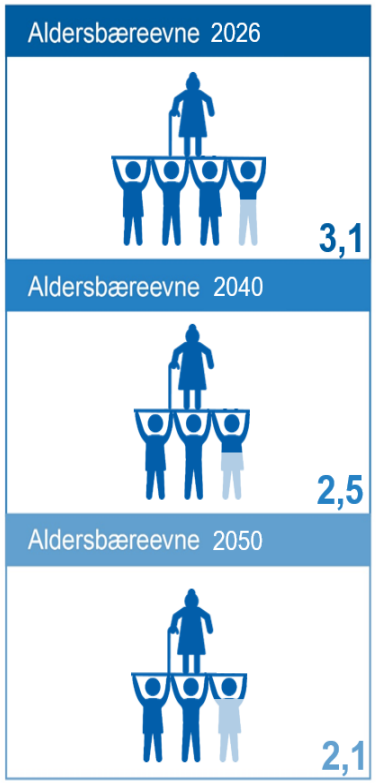
1. Lillesand kommune er **strategisk plassert** sammen med Kristiansand og Grimstad / Arendal og nær det sentrale Østlandet og Stavanger-regionen og Europa
2. Natur, bygningsmiljøer og kultur er **unike kvaliteter** som bidrar til at fastboende og midlertidig besøkende opplever Lillesand som attraktivt.
3. Vi **leverer gode tjenester.** Kommunen scorer høyt på nasjonal kåring (nr. 9 av 357 kommuner på kommunebarometeret).
4. Kommunen er **mer effektiv.** Teoretisk innsparingspotensial KOSTRA er redusert fra 80 mill 2024 til ca 45 mill kr i 2025.

Utfordringer

1. Demografiske endringer
2. Teknologiske endringer og miljøkrav
3. Forventnings-gapet til hva kommunen kan levere

Fokusområder

Fokusområde 1

Attraktivt Lillesand betyr et lokalsamfunn der innbyggere, besøkende og næringsliv opplever tilhørighet, trivsel og gode muligheter for å bo, arbeide og skape verdier. Kommunen skal legge til rette for variert boligutvikling, et levende sentrum og næringsutvikling som bygger på Lillesands særpreg og kvaliteter. Et attraktivt Lillesand kjennetegnes av gode møteplasser, trygge og inkluderende bomiljøer, vekstkraftige arbeidsplasser og en utvikling som balanserer ny aktivitet med vern av natur- og kulturverdier.

Foto: Bjarne Aksnes Martinsen

Fokusområde 2

Fremtidsrettede tjenester er tjenester som tar utgangspunkt i innbyggernes ressurser og utvikles i takt med demografiske endringer og endrede behov. Det innebærer å bruke kompetanse, teknologi, samarbeid og forebyggende innsats på en måte som gir best mulig kvalitet innenfor kommunens økonomiske rammer. Målet er bærekraftige tjenester som bidrar til mestring, trygghet og gode liv, samtidig som ressursene prioriteres der de gir størst verdi for innbyggerne.

Foto: Bjarne Aksnes Martinsen

Sterke lokalsamfunn og frivilligheten er forutsetninger for å lykkes framover

Foto: Christian Nørstebø

"I anledning Beredskapsuka inviterte Høvåg Bygdekvinnelag til en dag med brødbaking, bål, foredrag og quiz"

Lillesandsposten

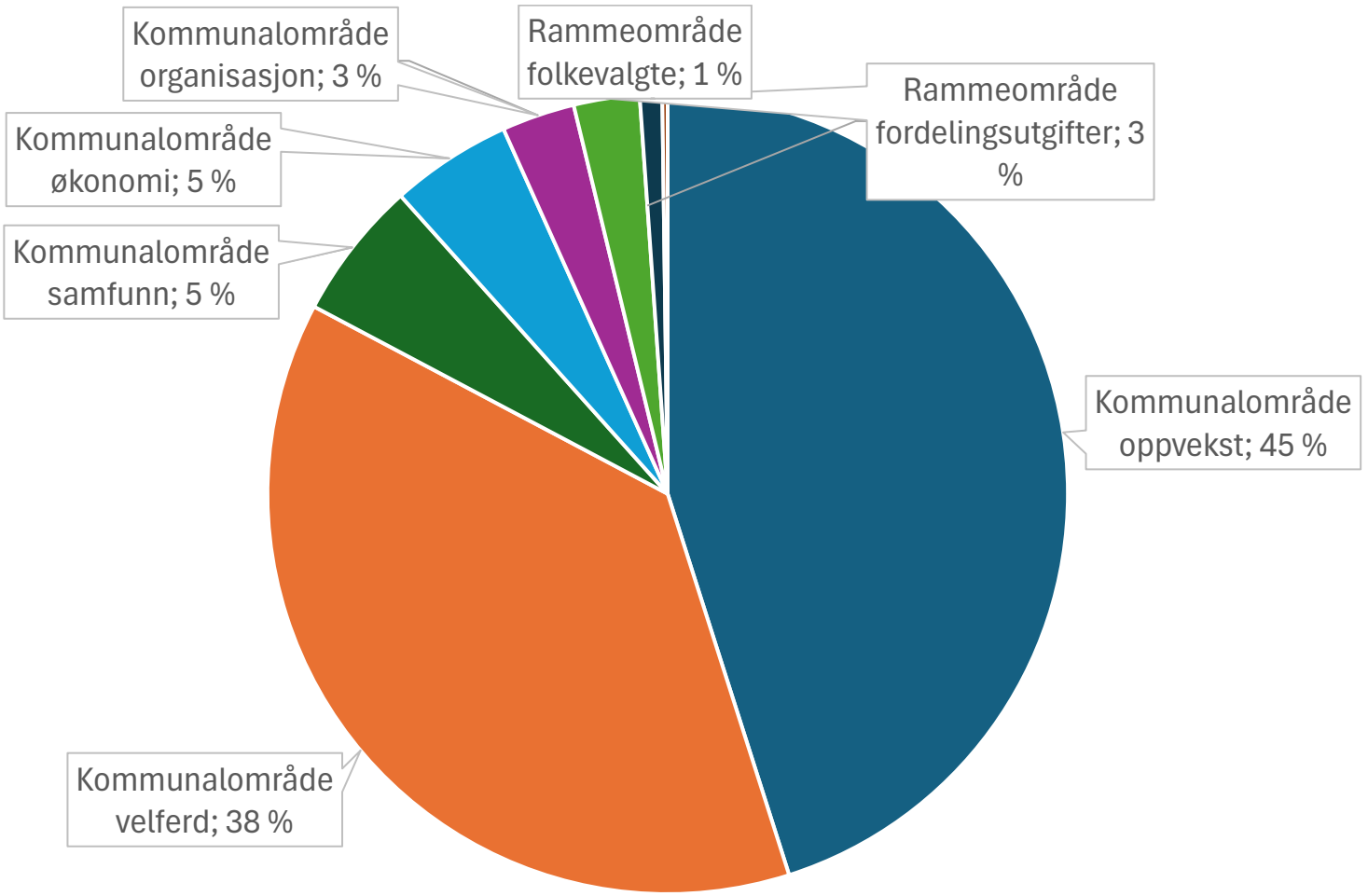
By- og stedsutvikling for et attraktivt Lillesand

- Høyt investeringsnivå innen vann og avløp
- Rundkjøring Stykkene
- Svømmehall
- Mulighetsstudie havnetomta
- Lekeplasser, veier, kaier, veilys mv
- Næringsarbeid

Foto: Bjarne Aksnes Martinsen

Slik fordeles driftsmidlene i 2027

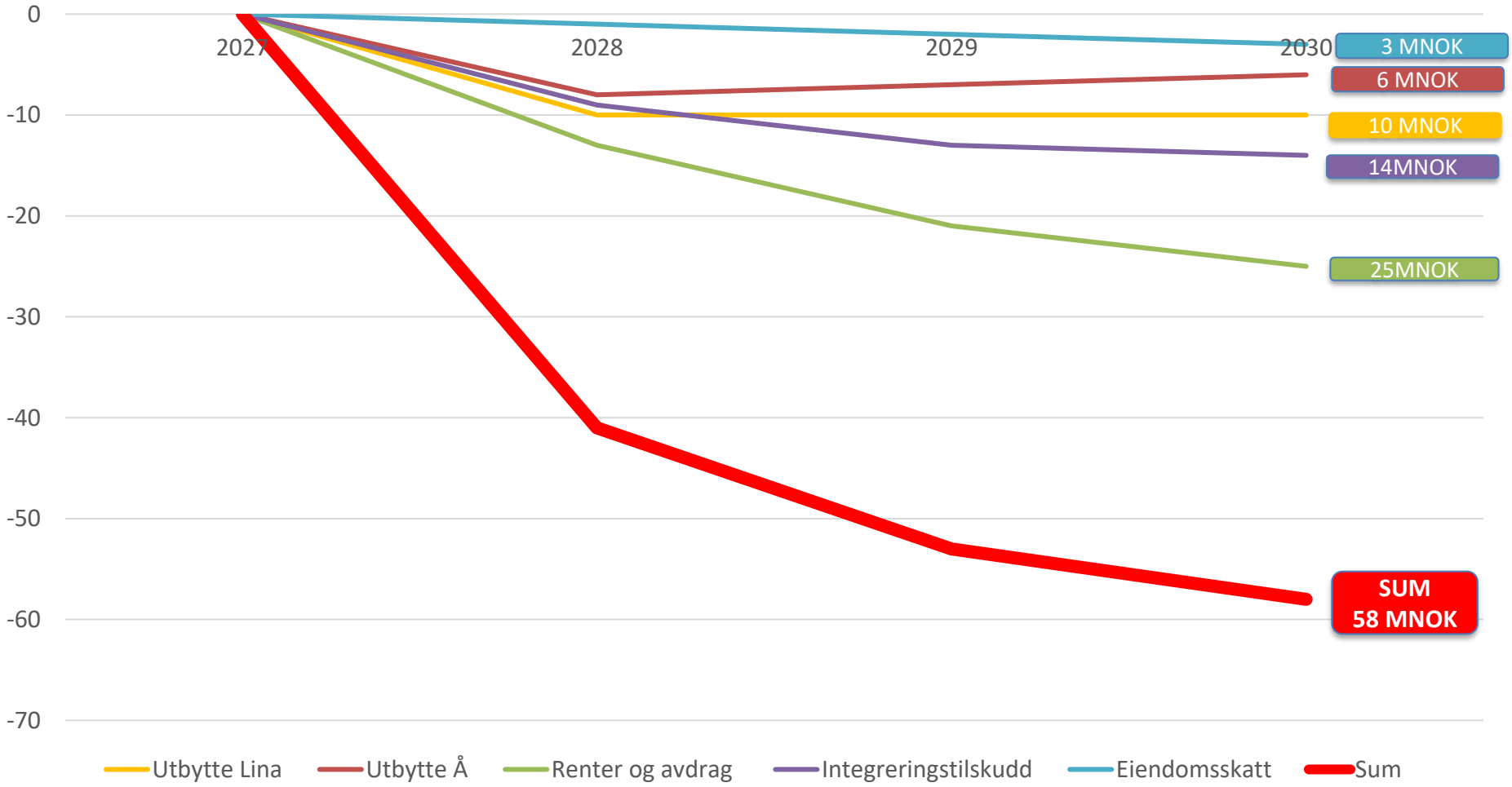
Finansielle mål

- Netto driftsresultat 1,75% (ca 23 mill kr)
- Disp.fond ca 130 mill kr
- Lånegjeld maks 1560 mill kr

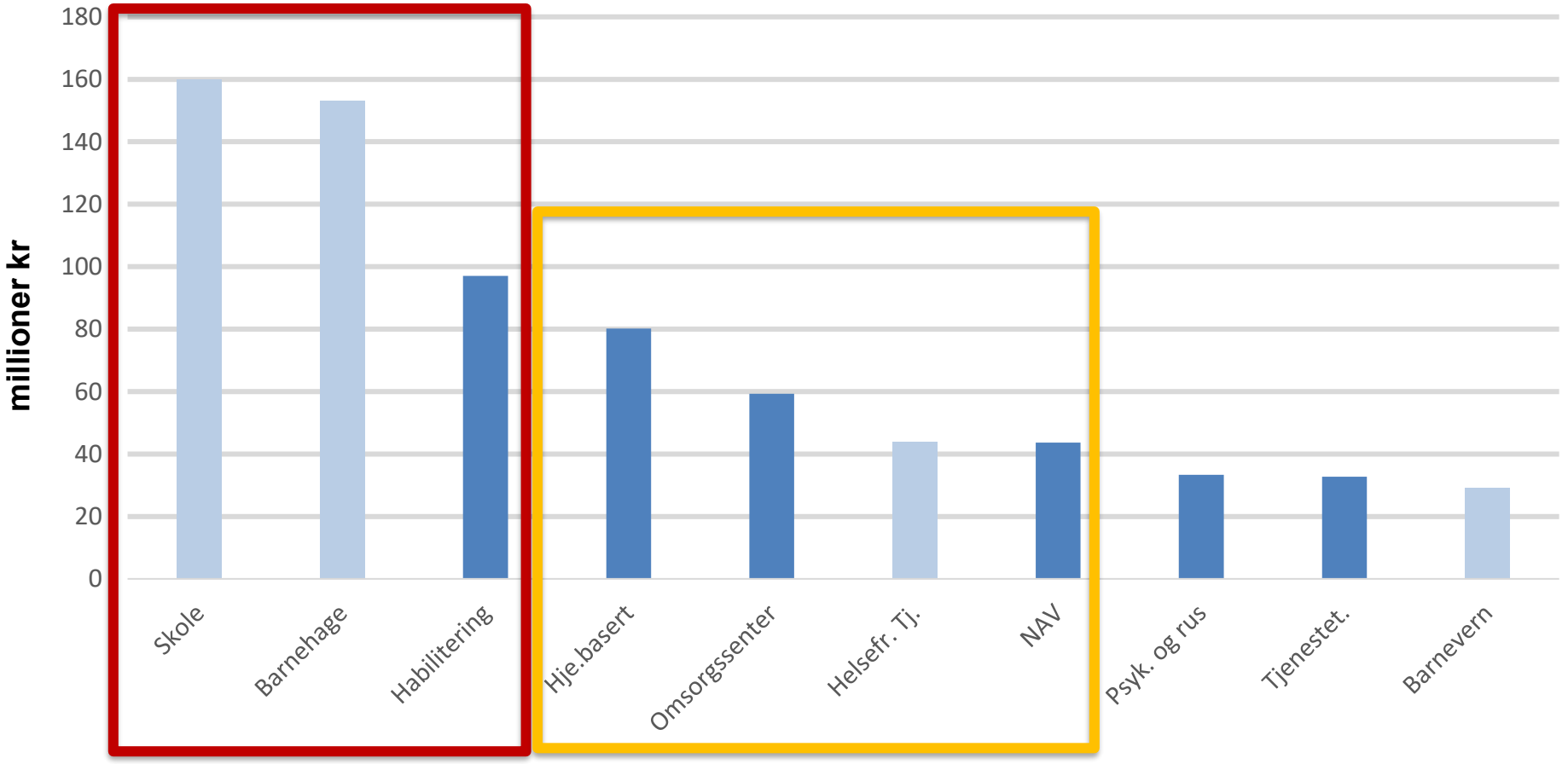
Foto: Bjarne Aksnes Martinsen

Viktige årsaker til redusert handlingsrom fra 2027 til 2030

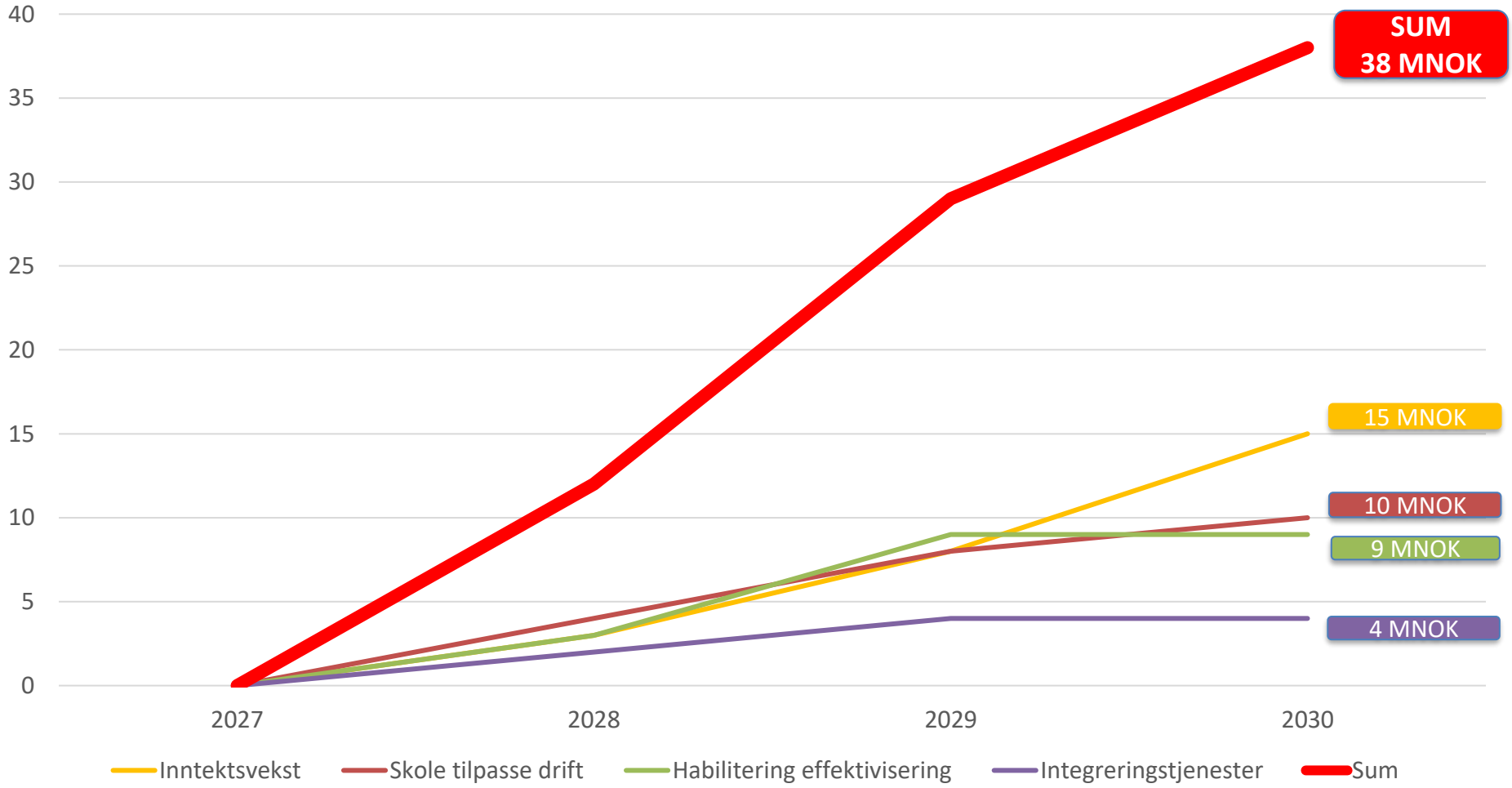

Omstilling er en forutsetning for en sunn kommuneøkonomi

Behov for å effektivisere, tilpasse drift og flytte midler mellom områder innen oppvekst og velferd

Viktige tiltak med beregnet effekt for å øke handlingsrommet fra 2027 til 2030

Lillesand kommune

Omstillingstiltak i økonomiplanperioden (utvalgte tiltak)

Skole	1. Skole: Tilpasninger ihht elevtall 2027 og videre (herunder oppdatere tildelingsmodell) 2. Investering Borkedalen skole - konseptfase.
Barnehagestruktur	Vedtak 9.desember 2026. Eventuelt gjennomføre omstillingsprosjekt våren 2027. Økonomisk effekt vil oppnås i 2028 og fullt ut i 2030.
Spesialpedagogiske tiltak i skole og barnehage	I 2027 vurdere tildelingsprosesser, nivå på tjenester, struktur og andre alternative tiltak.
Mulighetsstudie Dovre	Våren 2027 vurdere prosjekt med utgangspunkt i differanse 160 mill kr eks mva i økonomiplan og 500 mill kr eks mva mulighetsstudie
Habilitering	1. Driftsreduksjoner 2027. 2. Analyser gjennomføre i 2027. Jf. BS 55/26 *«… analyser innen habilitering av struktur, organisering og tjenestenivå innen både bofellesskapene og dagsenter»*
Integreringstjenester	Nedbemanning NAV, voksenopplæring og muligens andre områder.
IKT	Strukturvurderinger på Agder-nivå og med IKT Agder.
Digitalisering	Ny digitaliseringsstrategi, Elektronisk pasientjournal, KI, FDV-system, kvalitetssystem, annet ...
Effektivisering helse og velferd	Øvrige vedtakspunkter BS 55/26 (vaskeri, analyser, Tørn mv).

Ekstraordinær endring
etter 2030

Investering og drift Dovre:
40-80 millioner kroner
i årlig negativ effekt

Hovedtall - drift

Netto driftsresultat

Nøkkeltall	2027	2028	2029	2030
Netto driftsresultat (mill. kr.)	30,7	3,8	9,6	16,8
Netto driftsresultat (% av brutto driftsinntekter)	2,4 %	0,3 %	0,7 %	1,3 %

- Positive netto driftsresultat i hele perioden
- Men under måltallet i perioden 2028 - 2030. Det er særlig svake resultater i 2028 og 2029.

Disposisjonsfond

Nøkkeltall	Reg. bud 26	2027	2028	2029	2030
Disposisjonsfond (mill. kr.)	16	53	59	71	91
Disposisjonsfond (% av brutto driftsinntekter)	1,2 %	4,1 %	4,6 %	5,5 %	6,9 %

- Mål: 10 % av brutto driftsinntekter, om lag 130 mill. kr
- Budsjett 2027: avsette 37 mill. kr til disp.fond
- OBS: Siste prognose for avsetning til disposisjonsfond i 2026: 26 mill. kr

Netto lånegjeld

Nøkkeltall	Reg. bud 26	2027	2028	2029	2030
Netto lånegjeld (mill. kr.)	1 532	1 611	1 732	1 916	2 326
Netto lånegjeld (% av brutto driftsinntekter)	118 %	124 %	134 %	147 %	176 %
Vann og avløp (mill. kr)	623	667	806	1045	1127
Andel VA gjeld av nto lånegjeld	41 %	41 %	47 %	55 %	48 %

- Mål: 120 % av brutto driftsinntekter, om lag 1 560 mill. kr
- Anbefalt måltall: 85 %

Eiendomsskatt 2027

- Redusert promille på
  - Næring: fra 5,0 til 4,7 promille
  - Bolig og fritidsboliger: fra 4,0 til 3,8 promille
- Uendret bunnfradrag: 300 000 kr
- Kontorjustering: reduseres fra 10 % til 5 %

Eiendomsskatt

Beløp i mill. kr	2026	2027	2028	2029	2030
Vedtatt ØP 2026-2029	-68	-82	-88	-94	-94
Forslag ØP 2027-2030		-67	-66	-65	-64
Differanse		15	22	29	30

- Eiendomsskatt for en bolig på 120 kvm utgjør 4 334 kr i 2026, mens den i 2027 vil utgjøre 4 283 kr

Utbytte

Beløp i mill . kr	2027	2028	2029	2030
Å Energi (1,6 %)	27,8	19,3	20,2	21,0
LINA (50 %)	10,0	0	0	0
Sum	37,8	19,3	20,2	21,0

- Utbytte fra Å Energi er i tråd med informasjon fra selskapet gitt i eiermøtet i mai 2026: «utbytteprognoser for de neste 5 årene vil være et godt estimat/gulv for hva eierne minst kan forvente i utbytte i årene som kommer»
- Utbytte fra LINA er i tråd med informasjon fra selskapet sept. 2026. Endelig beløp fastsettes når regnskapet for 2026 vedtas våren 2027

Renter og avdrag (ikke-selvfinansierende)

- Renter
  - øker fra 36 mill. kr i 2027 til 51 mill. kr i 2030
- Avdrag
  - øker fra 40 mill. kr i 2027 til 50 mill. kr i 2030
- I sum utgiftsøkning på 25 mill. kr

Renter og avdrag etter 2030 (ikke-selvfinansierende)

- Investeringer i år 2030 gir full effekt på renter og avdrag først i 2031
- Økning renter og avdrag fra 2030 til 2031: 15 mill. kr

Buffere på sentrale poster

- Det er lagt inn en rentebuffer på 0,5 %
- Legger til grunn anslag fra Regjeringen på skatt, rammetilskudd, lønn og pensjon

Buffere på kommunalområdene

- I stor grad lagt inn midler til kjente forhold
  - F.eks. tilskudd til KBR, Barnevernsamarbeid, Langemyr, tilskudd til private barnehager
- Ingen buffere til
  - flere nye ressurskrevende brukere
  - andre uforutsette hendelser, f.eks. ekstremvær

Hovedtall - investeringer

- Investeringer i perioden: 1 206 mill. kr
  - Vann og avløp: 560 mill. kr
  - Andre investeringer: 646 mill. kr

Prosjekt, mill. kr	2027	2028	2029	2030	ØP 27-30	2031-2033
Borkedalen skole	3	101	50		**154**	
Omsorgsboliger m/personalbase for vanskeligstilte	1	1	40,2		**42,2**	
Sykehjem/omsorgsplasser	1	1	1	200	**203**	
Møglestu svømmehall oppgradering				54	**54**	
Hovedplan bygg	10	10	10	10	**40**	
Kai- og småbåtanlegg	6	3	3	2	**14**	
Forsterkning skjærgården (Hesleviga – Okseviga)	26				**26**	
Nytt vannbehandlingsanlegg	14,4	39	65	40	**158,4**	155
Renseanlegg	3		75	187,5	**265,5**	487,5
Rundkjøring Stykkene (VA og vei)	23				**23**	
Sanering ledningsnett	13	13	13	30	**69**	
Reservevannledning Lillesand–Kr.sand	11,7	6,5			**18,2**	

Kommunale avgifter 2027

	2026	2027	Endring i kr	Endring i %
Vann	4 392	4 771	379	8,6 %
Avløp	7 349	7 947	598	8,1 %
Renovasjon	5 501			
Feiing	256	271	15	5,9 %
Sum	17 498			

- Standardabonnement med årlig vannforbruk på 150 m³
- 2027: inkl. deflator på 3,8 %

«Vi står ovenfor formidable utfordringer – kanskje de største kommunal sektor noen gang har hatt. Kommunedirektøren ber bystyret om å fokusere på de store veivalgene vi står ovenfor. Vår situasjon krever grundige prioriteringer og at vi styrer i stort, snarere enn at politisk nivå i for stor grad fordyper seg i detaljer»

Grundig arbeid i 2027 som grunnlag for utarbeidelse økonomiplan 2028-31

Aktiviteter i 2027

- Tett oppfølging av kommunalområdenes drift
- Gjennomføre omstillingstiltak:
  - Barnehage. Struktur(?) og tilskuddsberegninger
  - IKT organisering (?)
  - Skole
  - Tjenester knyttet til integrering
  - Velferd (bemanning, vaskeri, EPJ mv)
  - Andre tiltak
- Analyser av ...
  - Dovre-prosjektet
  - Habilitering
  - Spesialpedagogiske tiltak i skole og barnehage
  - Administrative ressurser
  - Investeringsprosjekter (Renseanlegg, Borkedalen skole, Svømmehall, Kirker mv)

Økonomiplan 2028–2031

Utarbeides basert på gjennomførte tiltak og analyser i 2027.

Bystyret må prioritere satsinger og innsparinger

Videre prosess

- På hjemmesiden: Budsjettforslag og presentasjon
- Muntlig spørretime 13.11
- Formannskapets innstilling 2.12
- Bystyrevedtak 16.12

Spørsmål til budsjettet?

- Muntlig spørretime fredag 13.11 kl. 12-14.00
- Gruppeledere, men åpent for alle
- Gjennomgang/oppklaring av innhold
- Administrasjonen svarer muntlig
- Spørsmål av særskilt karakter, som krever forberedelser fra administrasjonen, kan sendes inn før mandag 9.11. kl. 24.00